

Julkinen

Laskelmia julkisen talouden sopeuttamiseen liittyen

1 Johdanto

Suomen Pankin joulukuussa 2013 julkistaman ennusteen mukaan ilman lisätoimia Suomen julkinen talous pysyy lähivuodet alijäämäisenä. Hallitusohjelmassa asetettua tavoitetta valtion velka-asteen taittamisesta ei ennusteen mukaan saavuteta vaalikauden loppuun mennessä, ellei uusia päätöksiä sopeutustoimista tehdä. Velka-asteen nousun pysäyttäminen vuonna 2015 edellyttäisi, että valtiontalouden alijäämä olisi tuolloin noin 3 miljardia euroa ennustettua pienempi.

Julkisen talouden tunnusluvut eivät myöskään ilman lisätoimia saavuttaisi niitä tavoitteita, joihin Suomi on eurooppalaisen talouskoordinaation puitteissa sitoutunut. Julkisyhteisöjen rakenteellinen alijäämä olisi suurempi kuin sen keskipitkän aikavälin tavoitearvo (MTO), joka on -0,5 % suhteessa BKT:hen. Lisäksi julkisen talouden bruttovelka ylittäisi lähivuosina tavoitearvonsa.

Suomen Pankin joulukuun 2013 ennusteraportissa esitettiin arvio hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvän kuntasopeutuksen vaikutuksista julkisen talouden tilaan. Tämä tehtiin olettaen, että kuntatalouden rakenteellinen alijäämä poistetaan kokonaan ja että sopeutus tapahtuu vähitellen vuosien 2014–2019 aikana. Kuntatalouden sopeuttamisella ei olisi suoraa merkitystä valtiontalouden velka-astetta koskevan tavoitteen saavuttamiseen. Julkisyhteisöjen rakenteellista alijäämää se pienentäisi, mutta -0,5 prosentin tavoitetta ei saavutettaisi. Julkisen talouden bruttovelkaa koskevan tavoitteen ylittyminen lykkäntyisi.

Tässä muistiossa tarkastellaan, mitä seurauksia olisi kuntatalouden sopeutuksen ohella tehtävillä valtiontalouden lisäsopeutustoimilla. Erityisesti tarkastellaan kahta lisäsopeutustoimien skenaariota: i) valtiontalouden alijäämän pysyvää pienentämistä 2,9 miljardin euron verran vuonna 2015 ja ii) valtiontalouden alijäämän pienentämistä sen verran, että julkisyhteisöjen rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylitä -0,5 prosentin tavoitearvoaan vuosina 2015–2019.

Luvussa 2 esitetään laskelmia näiden sopeutusvaihtoehtojen vaikutuksista julkisen talouden kehitykseen ja talouskasvuun lähivuosina. Laskelmiin sisältyvät sopeutustoimien kokonaistaloudelliset vaikutukset arvioidaan yleisen tasapainon mallin avulla. Lisäksi tarkastellaan sopeutustoimien vaikutuksia julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys.

Julkisen talouden sopeuttamista kuvaavien skenaarioiden lisäksi tässä muistiossa tarkastellaan julkisen talouden kehitystä olettaen, että talouskasvu poikkeaa ennustetusta. Tätä tarkoitusta varten luvussa 3 esitetään kaksi skenaariota, joissa talouskasvu on nopeampaa verrattuna Suomen Pankin joulukuussa 2013 julkistaman ennusteen perusuraan.

Mahdollisilla julkisen talouden lisäsopeutustoimilla tai niiden tekemättä jättämisellä voi olla vaikutuksia Suomen valtion luottokelpoisuuteen. Luvussa 4 esitetään arvioita luottokelpoisuuden mahdolliseen heikkenemiseen liittyvistä suorista korkokustannuksista.

2 Julkisen talouden sopeuttamisvaihtoehtojen seuraukset

Seuraavassa tarkastellaan julkisen talouden tunnuslukuja ja talouskasvua vuoteen 2019 asti **neljän skenaarion** avulla. Skenaariot perustuvat erilaisiin oletuksiin koskien julkisen talouden sopeuttamistoimia.

- A. Ilman uusia toimia** eli Suomen Pankin joulukuun 2013 ennusteen perusura.¹
- B. Kuntatalouden sopeutus** hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaan.
- C. Valtiontalouden** pysyvä **2,9 miljardin** kokoinen **lisäsopeutus** vuonna 2015 kuntatalouden sopeutuksen lisäksi.²
- D.** Sellainen kuntatalouden sopeutuksen ohella tehtävä valtiontalouden sopeutus, joka pitää julkisyhteisöjen **rakenteellisen alijäämän -0,5 prosentin tavoitearvossaan** vuosina 2015–2019, kun rakenteellinen alijäämä lasketaan Euroopan komission menetelmällä.³

Skenaariossa A valtion budjettitalouden velka-asteen nousu ei taitu (taulukko 1). Euroopan komission menetelmällä mitattu julkisen talouden rakenteellinen jäämä suhteessa BKT:hen vaihtelee -1,0 ja -1,5 prosentin välillä, kun MTO-tavoite on -0,5 %.⁴ Julkisen talouden bruttovelka suhteessa BKT:hen ylittää 60 %:n rajan siten, että vakaus- ja kasvusopimuksen soveltamisen kannalta ylitys on efektiivinen vuonna 2016.⁵

Skenaariossa B valtion budjettitalouden velka-aste jatkaa nousuaan (taulukko 2). Julkisen talouden rakenteellinen alijäämä vaihtelee -0,8 ja -1,5

¹ Varsinainen ennustejakso ulottuu vuoteen 2015 asti, minkä jälkeisiä vuosia kuvaa tekninen laskelma.

² Valtiontalouden lisäsopeutuksen oletetaan tapahtuvan niin, että puolet siitä toteutetaan ALV-kantaa korottamalla ja puolet leikkaamalla elinkeinotukia sekä valtion investointeja.

³ Valtion lisäsopeutusten koko on 600 milj. euroa vuonna 2015, 0 vuonna 2016, 400 milj. euroa vuonna 2017, 800 milj. euroa vuonna 2018 ja 100 milj. euroa vuonna 2019.

⁴ Tämän muistion taulukoissa esitettävät julkisen talouden rakenteellista jäämää koskevat luvut on laskettu Euroopan komission menetelmää käyttäen.

⁵ Tavoitearvon ylittäminen tapahtuisi vuonna 2016, kun otetaan huomioon euroalueen rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvät tukitoimet ja kun Suomen Pankin ennustetta tarkistetaan valtion kassan vuonna 2013 toteutuneen pienenemisen verran. Kun velkaa tarkastellaan suhteessa 60 prosentin tavoitearvoonsa, velasta vähennetään tukitoimet, joiden koko on noin 3 % BKT:stä. Valtion kassan vuonna 2013 toteutuneen pienenemisen huomioiminen alentaa julkisyhteisöjen velka-astetta noin 2 prosenttiyksikköä suhteessa Suomen Pankin joulukuun 2013 ennusteeseen vuodesta 2013 alkaen. Julkisen talouden bruttovelka siten ylittää vakaus- ja kasvusopimuksen soveltamisen kannalta efektiivisesti tavoitearvonsa, kun tämän muistion taulukoissa esitetty velkaluku on suurempi kuin 65 %.

prosentin välillä eli on MTO-tavoitettaan heikompi. Julkisen talouden velka-aste ylittää tavoitearvonsa efektiivisesti vuonna 2018.

Skenaariossa C valtion budjettitalouden velka-aste taittuu laskuun vuonna 2015 (taulukko 3). Julkisen talouden rakenteellinen jäämä on positiivinen vuodesta 2015 lähtien saavuttaen siten selvästi MTO-tavoitteensa. Julkisen talouden velka-aste ei efektiivisesti ylitä tavoitearvoaan lähivuosina.

Skenaariossa D julkisen talouden rakenteellinen jäämä saavuttaa MTO-tavoitteensa vuosina 2015–2019 pysyen -0,5 prosentissa. Valtion budjettitalouden velka-aste jatkaa nousuaan vuoteen 2017 asti, minkä jälkeen se kääntyy hienoiseen laskuun. Julkisen talouden velka-aste ei efektiivisesti ylitä tavoitearvoaan lähivuosina vaikka nimellisesti käykin yli 60 prosentissa.

Kokonaistaloudellinen kehitys

Suomen Pankin yleisen tasapainon mallin avulla on mahdollista tarkastella sopeutustoimien vaikutusta yleiseen talouskehitykseen. Lyhyellä aikavälillä niiden voi odottaa vaimentavan talouskasvua. Oletettujen sopeutustoimien lyhyen aikavälin "kerroinvaikutus" on seuraavassa esittävien laskelmien mukaan 0,5:n tuntumassa. Se tarkoittaa, että julkisen talouden alijäämän pienentäminen esimerkiksi 1 miljardilla eurolla pienentää BKT:n tasoa lähes välittömästi noin ½ miljardia euroa. Vaikutukset BKT:n tasoon häviävät vähitellen tulevien vuosien aikana.⁶

Skenaariossa B talouskasvu on lähivuosina hitaampaa verrattuna perusennusteeseen eli skenaarioon A noin 0,1 prosenttiyksikön verran vuosittain (taulukko 5). Vaikutus vuoden 2020 BKT:n tasoon on -0,5 %.

Skenaarion C toimenpiteiden vaikutus vuotuisen talouskasvuun on perusennusteeseen verrattuna noin puoli prosenttiyksikköä vuosina 2015 ja 2016 pienentyen nopeasti sen jälkeen (taulukko 6). Vaikutus vuoden 2020 BKT:n tasoon on -1,3 prosenttia.

Skenaariossa D talouskasvu on hitaampaa kuin perusennusteessa mutta selvästi nopeampaa kuin skenaariossa C (taulukko 7). Sopeutuksen vaikutus vuotuisen talouskasvuun on suurimmillaan 0,2 prosenttiyksikköä vuosina 2016 ja 2017.

Vaikutukset julkiseen talouteen pitkällä aikavälillä

Edellä esitetyt sopeutusskenaariot pienentäisivät julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvajetta, joka Suomen Pankin joulukuussa 2013 esittämän arvion mukaan on 4,6 % suhteessa BKT:hen. Skenaarion B mukainen

⁶ Laskelmissa oletetut sopeutustoimet jakautuvat puoliksi julkisten tulojen ja menojen kesken, ja muutosten oletetaan olevan väliaikaisia mutta pitkäkestoisia.

kuntatalouden sopeutus pienentäisi kestävyysvajeen 3,7 prosenttiin. Skenaarioissa C ja D kestävyysvaje olisi vastaavasti 2,2 % ja 2,7 %.

Edes skenaarion C mukainen julkisen talouden sopeutus ei siten poistaisi julkisen talouden kestävyysvajetta. Toisin sanoen tällöinkin julkinen velka alkaisi uudelleen kasvaa 2020-luvulla väestön ikärakenteen takia. Julkisen velan pitkän aikavälin kehitys pohjautuen edellä esitettyihin skenaarioihin esitetään kuvioissa 1 ja 2.⁷ On syytä huomata, että näissä skenaarioissa ei kuntatalouden sopeuttamisen lisäksi ole otettu huomioon muita hallituksen rakennepoliittisen ohjelman osana mahdollisesti toteutettavia toimenpiteitä.

3 Erilaisten kasvuskenaarioiden vaikutukset julkiseen talouteen

Seuraavassa tarkastellaan sitä, miten talouskasvun poikkeaminen ennusteuraltaan vaikuttaisi julkisen talouden tunnuslukuihin. Esitetään **kaksi skenaariota**, jotka perustuvat erilaisiin oletuksiin siitä, miksi talouskasvu poikkeaa ennustetusta.⁸ Kummassakin skenaariossa BKT kasvaa ennustettua enemmän vuodesta 2015 lähtien siten, että BKT:n taso on 1,2 % perusennustetta suurempi vuonna 2020. Vuotuinen kasvu on 0,2–0,4 prosenttiyksikköä ennustettua nopeampaa vuosina 2015–2017.

X. Ennustettua nopeamman **viennin** kasvun skenaario

Y. Ennustettua nopeamman **kulutuksen** kasvun skenaario

Skenaariossa X vienti kasvaa vuonna noin 4 prosenttia suhteessa ennusteseen vuoteen 2020 mennessä (taulukko 8). Viennin ennustettua nopeampi kasvu perustuu oletukseen, jonka mukaan Suomen vientimarkkinat kasvavat ennustettua enemmän.⁹ Viennin lisäksi myös investoinnit ja työllisyys kasvavat enemmän kuin ennusteen perusuralla.

Skenaariossa Y yksityinen kulutus kasvaa vuosina 2015–2017 vuosittain 1,5–1,9 % (taulukko 9). Kulutuksen taso on vajaat 3 % ennustettua suurempi vuonna 2020. Kulutuksen ennustettua nopeampi kasvu perustuu oletukseen, jonka mukaan kotitalouksien aikapreferenssin aste poikkeaa ennusteen perusuran mukaisesta siten, että he arvostavat tulevaisuudessa tapahtuvaa kulutusta vähemmän suhteessa tämänhetkiseen kulutukseen.¹⁰ Kulutuksen ohella myös investoinnit ja työllisyys kasvavat enemmän kuin ennusteen perusuralla. Inflaatio on ennustettua nopeampaa, ja kauppataaseen ylijäämä jää ennustettua pienemmäksi.

⁷ Tekstissä esitetyt kestävyysvaje-arviot sekä kuvioissa 1 ja 2 esitetyt velkaurat perustuvat laskelmiin, joissa sopeutustoimien kokonaistaloudelliset vaikutukset on vuoteen 2019 asti otettu huomioon siten, kuin ne taulukoissa 5, 6 ja 7 on esitetty. Arviot velan kehityksestä vuoden 2019 jälkeen perustuvat Suomen Pankin joulukuussa 2013 julkistaman julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyslaskelmaan, jonka perusuran mukaisesta velkakehitystä vastaa skenaario A kuvioissa 1 ja 2. samoihin pitkän aikavälin talouskasvuennusteisiin kuin Suomen Pankin joulukuussa julkistama kestävyysvaje-arvio.

⁸ Kokonaistaloudellista kehitystä koskevat laskelmat on laadittu Suomen Pankin dynaamisella yleisen tasapainon mallilla.

⁹ Lisääntynyt kysyntä näkyy myös vientihintojen nousuna, mutta vaihtosuhte ei juuri muutu, sillä maailmankaupan piristyneessä myös muiden maiden vientihintojen oletetaan nousevan ennustettua enemmän. Vientikysynnän kasvun kiihtymisen oletetaan olevan tilapäistä. Viennin ja BKT:n tasot jäävät pysyvästi suuremmiksi kuin ennusteen perusuralla.

¹⁰ Kulutuksen ja BKT:n kasvun kiihtyminen on laskelmassa tilapäistä.

Molemmissa skenaarioissa talouskasvun voimistuminen hidastaa valtion budjettitalouden velka-asteen nousua, mutta pysäyttää sen vasta vuonna 2018 (taulukot 10 ja 11). Julkisen talouden rakenteellinen jäämä on vuosina 2015 ja 2016 jotakuinkin MTO-tavoitteensa mukainen, mutta seuraavina vuosina tavoitteeseen ei enää päästä. Julkisen talouden velka-aste ei efektiivisesti ylitä tavoitearvoaan lähivuosina.

Skenaarioiden X ja Y avulla voi tarkastella myös tilanteita, joissa kasvu jää ennustettua vaimeammaksi, sillä julkisen talouden muuttujien reaktiot talouskasvuun ovat jotakuinkin symmetrisiä ennustettua nopeamman ja hitaamman kasvun suhteen. Suoraviivaista onkin arvioida kielteisiä kasvuyllätyksiä, joiden seurauksena BKT:n taso olisi 1,2 % ennustettua pienempi vuonna 2020. Valtion budjettitalouden velka-asteen nousu pysyisi nopeana, ja koko julkisen talouden velka-aste ylittäisi efektiivisesti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen tavoitearvonsa jo vuonna 2015. Julkisyhteisöjen rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen vaihtelisi noin 2–4 prosentissa vuosina 2015–2019.

4 Suomen valtion luottokelpoisuus ja velan korkokustannukset: laskelmia

Mahdollisilla julkisen talouden lisäsopeutustoimilla tai niiden tekemättä jättämisellä voi olla vaikutuksia Suomen valtion luottokelpoisuuteen. Tässä luvussa esitetään arvioita luottokelpoisuuden mahdolliseen heikkenemiseen liittyvistä suorista korkokustannuksista.

Jos julkisen talouden tuleva kehitys koettaisiin epävarmaksi sijoittajien taholla, voisivat Suomen valtion velastaan maksamat korot tämän seurauksena nousta. Osa tällaista kehitystä voisi olla Suomen valtion luottoluokituksen heikkeneminen. Seuraavassa esitetään karkeitä arvioita siitä, minkälaisia vaikutuksia luottokelpoisuuden lievällä heikkenemisellä voisi olla.

Valtion luottokelpoisuuden lievän heikkenemisen korkokustannuksia voidaan mitata olettamalla, että korkoero Saksaan nähden kasvaisi samaksi kuin sen on *Itävallalla ja Alankomailla* keskimäärin. Nämä ovat kumpikin maita, jotka saavat nyt osalta suurista luottoluokittajista parhaan mahdollisen luokituksen mutta eivät kaikilta.¹¹ Näitä maita voidaan siten kutsua euroalueen AAA/AA-maiksi. Samalla tavalla hieman suuremman luottokelpoisuuden heikkenemisen voi olettaa johtavan samaan korkoeroon kuin *Belgialla ja Ranskalla* keskimäärin. Nämä ovat nyt AA-luokituksen maat euroalueella.

Suomen valtion velan korko jälkimarkkinoilla on noin 0,1 prosenttiyksikköä matalampi kuin euroalueen AAA/AA-maiden eli Itävallan ja Alankomaiden keskimäärin. Ero euroalueen AA-maihin on vastaavasti noin ¼ prosenttiyksikköä. Nämä korkoerot on laskettu Suomen valtion nykyisen velkakannan mukaisella maturiteettirakenteella viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskiarvona (kuvio 3).

¹¹ Tässä tarkastellaan kolmen suurimman luottoluokittajan eli Standard & Poor'sin, Moody'sin ja Fitchin luokituksia.

Seuraavassa tarkastellaan, mikä vaikutus valtion velanoton korkotason pysyvällä nousulla on korkokustannuksiin. Jos muutoksen vaikutus korkotasoon olisi sama kuin Suomen ja AAA/AA-maiden korkoero on nyt, lisäys koko julkisen sektorin *vuotuisissa* korkomaksuissa olisi 15 vuoden päästä nykyrahassa mitattuna vajaat 200 miljoonaa euroa.¹² Vastaavasti *kumulatiivinen* lisäkustannus seuraavien 15 vuoden aikana olisi noin 1½ miljardia euroa. Jos korot vastaavasti nousisivat nyt AA-maiden tasolle, olisi vuotuisen lisäkustannus 15 vuoden päästä noin 600 miljoonaa ja kumulatiivinen lisäkustannus noin 5 miljardia euroa (kuviot 4 ja 5).

Näissä laskelmissa oletetaan, että julkisen velan kasvu jatkuu Suomen Pankin pitkän aikavälin laskelman mukaisesti ollen 15 vuoden päästä noin 100 % suhteessa BKT:hen. Jos luottokelpoisuus heikkenisi, vaikka velka-asteen nousu olisi oletettua pienempi, olisivat lisäkorkokustannuksetkin oletettua vähäisemmästä lisävelasta johtuen pienemmät.¹³

Jos Suomen luottokelpoisuus heikkenisi, koko kansantaloudelle koituvat kustannukset olisivat todennäköisesti suuremmat kuin edellä esitetyt laskelmat osoittavat. Vaikutuksia voitaisiin kokea mm. Suomessa toimivien pankkien luottokelpoisuuden heikkenemisen kautta. Se nostaisi pankkien rahoituskustannuksia ja sen myötä kotitalouksien ja yritysten lainakorkoja.

¹² Seuraavien 15 vuoden päästä kustannukset näkyvät jotakuinkin täysimääräisesti velkakannan korkomaksuissa, sillä olemassa olevasta valtionvelasta eräännyy 97 % tällä aikavälillä eli vuoteen 2029 mennessä. Laskelmissa oletetaan, että kuntien velanotossa tapahtuu samansuuruinen korkoeron leveneminen kuin valtiolla.

¹³ Jos laskelmat tehtäisiin olettaen, että julkisyhteisöjen velka-aste pysyy vuoden 2013 tasolla, olisivat vuotuiset lisäkorkokustannukset 15 päästä vuoden päästä noin 100 miljoonaa euroa ja kumulatiivinen kustannus noin 1 miljardi euroa, jos korot nousisivat AAA/AA-maiden tasolle. Korokojen nousu AA-maiden tasolle tuottaisi vastaavasti vuotuiset noin 300 miljoonan ja kumulatiiviset noin 3 miljardin euron lisäkustannukset.

Taulukko 1. Skenaario A (perusennuste)

% BKT:sta	2012	e2013	e2014	e2015	e2016	e2017	e2018	e2019
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (ESA95)	-2,2	-2,4	-2,4	-2,1	-2,0	-2,2	-2,4	-2,5
Valtio	-3,8	-3,4	-3,3	-3,0	-3,0	-2,9	-2,8	-2,7
Kunnat	-1,1	-1,1	-1,0	-0,9	-1,0	-1,0	-1,1	-1,1
Sosiaaliturvarahastot	2,7	2,1	2,0	1,9	1,9	1,7	1,5	1,3
Julkisen sektorin perusjäämä	-0,7	-1,0	-0,9	-0,6	-0,5	-0,7	-0,8	-0,9
Julkisyhteisöjen velka (sulautettu, EDP)	53,6	59,0	62,4	64,2	65,7	67,2	68,5	69,7
Valtion velka (budjettitalous)	43,6	48,0	50,6	52,0	53,1	54,2	55,1	55,7
Valtion ja kuntien velka (sulauttamaton, EDP)	56,3	62,0	65,5	67,4	68,9	70,5	71,9	73,0
Kokonaisveroaste, % BKT:sta	44,0	45,2	45,2	45,2	45,1	45,1	45,2	45,2
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % potentiaalisesta tuotannosta	-0,8	-1,0	-1,1	-1,2	-1,5	-2,0	-2,4	-2,5

Taulukko 2. Skenaario B (kuntasopeutus)

% BKT:sta	2012	e2013	e2014	e2015	e2016	e2017	e2018	e2019
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (ESA95)	-2,2	-2,4	-2,3	-1,6	-1,4	-1,2	-1,4	-1,5
Valtio	-3,8	-3,4	-3,3	-3,0	-3,0	-2,9	-2,8	-2,7
Kunnat	-1,1	-1,1	-0,9	-0,5	-0,3	-0,1	-0,1	0,0
Sosiaaliturvarahastot	2,7	2,1	2,0	1,9	1,9	1,7	1,5	1,3
Julkisen sektorin perusjäämä	-0,7	-1,0	-0,8	-0,2	0,2	0,3	0,2	0,1
Julkisyhteisöjen velka (sulautettu, EDP)	53,6	59,0	62,3	63,6	64,5	65,0	65,4	65,6
Valtion velka (budjettitalous)	43,6	48,0	50,6	52,0	53,1	54,2	55,0	55,7
Valtion ja kuntien velka (sulauttamaton, EDP)	56,3	62,0	65,4	66,8	67,7	68,3	68,8	69,0
Kokonaisveroaste, % BKT:sta	44,0	45,2	45,2	45,4	45,4	45,6	45,6	45,6
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % potentiaalisesta tuotannosta	-0,8	-1,0	-0,9	-0,8	-0,8	-1,0	-1,4	-1,5

Taulukko 3. Skenaario C (kuntasopeutus + valtiontalouden 2,9 mrd euron sopeutus)

% BKT:sta	2012	e2013	e2014	e2015	e2016	e2017	e2018	e2019
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (ESA95)	-2,2	-2,4	-2,3	-0,1	0,2	0,3	0,2	0,1
Valtio	-3,8	-3,4	-3,3	-1,5	-1,5	-1,4	-1,2	-1,1
Kunnat	-1,1	-1,1	-0,9	-0,5	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1
Sosiaaliturvarahastot	2,7	2,1	2,0	1,9	1,9	1,7	1,5	1,3
Julkisen sektorin perusjäämä	-0,7	-1,0	-0,8	1,3	1,6	1,7	1,6	1,5
Julkisyhteisöjen velka (sulautettu, EDP)	53,6	59,1	62,2	61,8	61,5	60,8	60,0	58,9
Valtion velka (budjettitalous)	43,6	48,0	50,6	50,2	50,0	49,8	49,3	48,6
Valtion ja kuntien velka (sulauttamaton, EDP)	56,3	62,1	65,3	64,9	64,6	63,9	63,0	61,9
Kokonaisveroaste, % BKT:sta	44,0	45,2	45,2	45,8	46,0	46,3	46,3	46,4
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % potentiaalisesta tuotannosta	-0,8	-1,0	-0,9	0,7	0,7	0,6	0,2	0,1

Taulukko 4. Skenaario D (kuntasopeutus + rakenteellisen jäämän -0,5 %:ssa pitävä sopeutus)

% BKT:sta	2012	e2013	e2014	e2015	e2016	e2017	e2018	e2019
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (ESA95)	-2,2	-2,4	-2,3	-1,3	-1,0	-0,7	-0,5	-0,5
Valtio	-3,8	-3,4	-3,3	-2,7	-2,7	-2,4	-1,9	-1,7
Kunnat	-1,1	-1,1	-0,9	-0,5	-0,3	0,0	0,0	0,0
Sosiaaliturvarahastot	2,7	2,1	2,0	1,9	1,9	1,7	1,5	1,3
Julkisen sektorin perusjäämä	-0,7	-1,0	-0,8	0,2	0,5	0,8	1,0	1,0
Julkisyhteisöjen velka (sulautettu, EDP)	53,6	59,0	62,2	63,2	63,8	63,9	63,4	62,7
Valtion velka (budjettitalous)	43,6	48,0	50,5	51,5	52,4	53,0	52,9	52,7
Valtion ja kuntien velka (sulauttamaton, EDP)	56,3	62,0	65,4	66,4	67,0	67,1	66,6	65,9
Kokonaisveroaste, % BKT:sta	44,0	45,2	45,2	45,4	45,5	45,7	45,9	46,0
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % potentiaalisesta tuotannosta	-0,8	-1,0	-0,9	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5

Taulukko 5. Skenaario B vs. A: kokonaistaloudelliset vaikutukset

BKT	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Prosenttimuutos edellisvuotisesta							Taso v. 2000 hinnoin
<i>SP:n ennuste</i>	-1,0	0,6	1,7	1,9	1,5	1,5	1,5	175266
<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-1,0	0,5	1,6	1,7	1,4	1,5	1,5	174455
<i>Poikkeama</i>	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,5

Taulukko 6. Skenaario C vs. A: kokonaistaloudelliset vaikutukset

BKT	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Prosenttimuutos edellisvuotisesta							Taso v. 2000 hinnoin
<i>SP:n ennuste</i>	-1,0	0,6	1,7	1,9	1,5	1,5	1,5	175266
<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-1,0	0,6	1,1	1,5	1,3	1,4	1,5	173055
<i>Poikkeama</i>	0,0	0,1	-0,6	-0,4	-0,2	-0,1	0,0	-1,3

Taulukko 7. Skenaario D vs. A: kokonaistaloudelliset vaikutukset

BKT	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Prosenttimuutos edellisvuotisesta							Taso v. 2000 hinnoin
<i>SP:n ennuste</i>	-1,0	0,6	1,7	1,9	1,5	1,5	1,5	175266
<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-1,0	0,6	1,6	1,7	1,4	1,4	1,4	173943
<i>Poikkeama</i>	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,8

Taulukko 8. Skenaario X vs. A (ennustettua nopeampi viennin kasvu)

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		Prosenttimuutos edellisvuotisesta							Taso v. 2000 hinnoin
BKT	<i>SP:n ennuste</i>	-1,0	0,6	1,7	1,9	1,5	1,5	1,5	175266
	<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-1,0	0,6	2,2	2,1	1,8	1,6	1,6	177322
	<i>Poikkeama</i>	0,0	0,0	0,4	0,3	0,3	0,1	0,1	1,2 %
Vienti	<i>SP:n ennuste</i>	-1,7	1,7	4,7	5,3	5,2	5,2	5,4	103759
	<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-1,7	1,7	5,4	6,6	6,6	5,8	5,5	107997
	<i>Poikkeama</i>	0,0	0,0	0,8	1,3	1,4	0,6	0,1	4,1 %
Yksityinen kulutus	<i>SP:n ennuste</i>	-0,5	-0,2	1,0	1,3	1,1	1,2	1,2	93088
	<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-0,5	-0,2	1,2	1,3	1,1	1,2	1,3	93340
	<i>Poikkeama</i>	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3 %

Taulukko 9. Skenaario Y vs. A (ennustettua nopeampi kulutuksen kasvu)

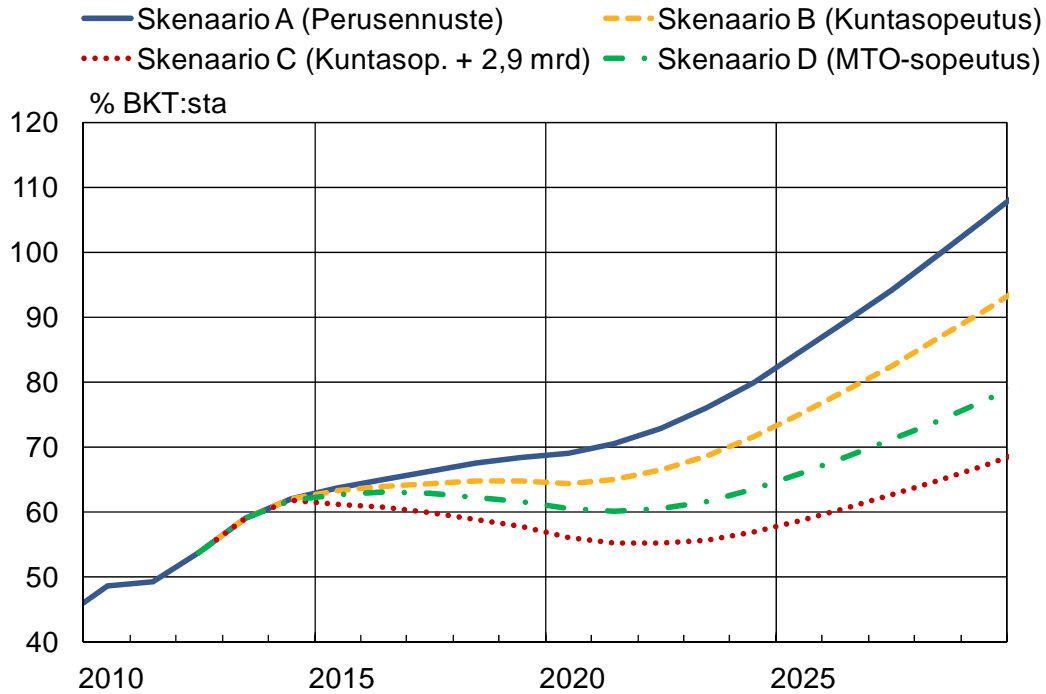
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		Prosenttimuutos edellisvuotisesta							Taso v. 2000 hinnoin
BKT	<i>SP:n ennuste</i>	-1,0	0,6	1,7	1,9	1,5	1,5	1,5	175266
	<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-1,0	0,6	2,0	2,2	1,7	1,7	1,7	177293
	<i>Poikkeama</i>	0,0	0,0	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	1,2 %
Vienti	<i>SP:n ennuste</i>	-1,7	1,7	4,7	5,3	5,2	5,2	5,4	103759
	<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-1,7	1,7	4,6	5,2	5,2	5,2	5,4	103469
	<i>Poikkeama</i>	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,3 %
Yksityinen kulutus	<i>SP:n ennuste</i>	-0,5	-0,2	1,0	1,3	1,1	1,2	1,2	93088
	<i>Vaihtoehtoinen kehitys</i>	-0,5	-0,2	1,7	1,9	1,6	1,6	1,5	95620
	<i>Poikkeama</i>	0,0	0,0	0,7	0,7	0,5	0,3	0,3	2,7 %

Taulukko 10. Skenaario X (ennustettua nopeampi viennin kasvu): julkinen talous

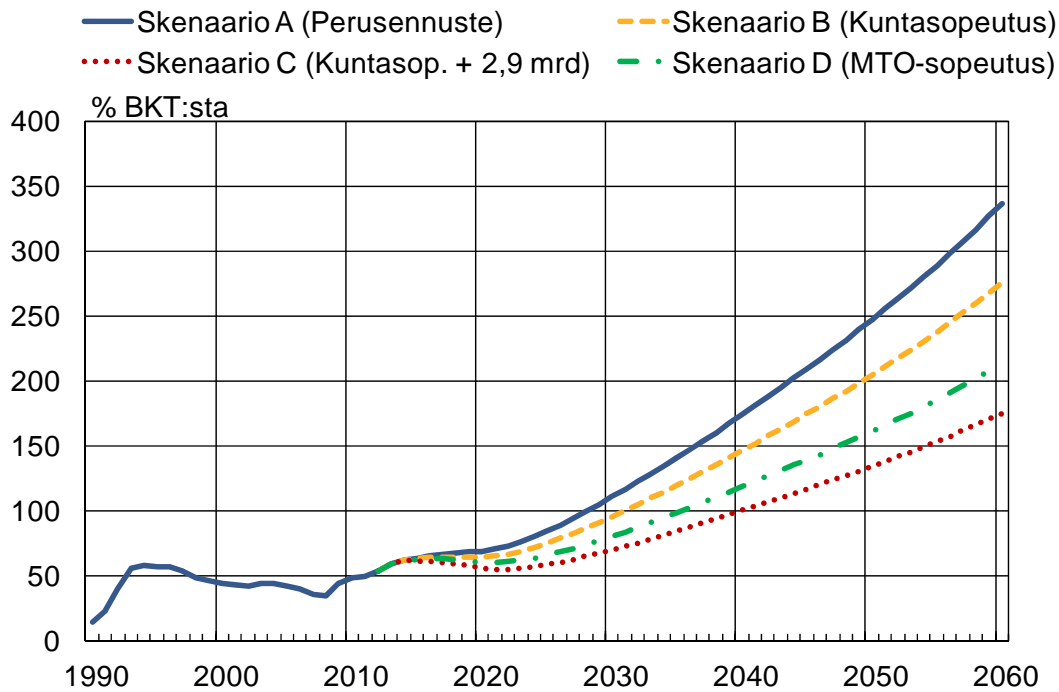
% BKT:sta	2012	e2013	e2014	e2015	e2016	e2017	e2018	e2019
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (ESA95)	-2,2	-2,4	-2,4	-1,4	-1,1	-1,0	-1,1	-1,2
Valtio	-3,8	-3,4	-3,3	-2,5	-2,2	-2,0	-1,9	-1,7
Kunnat	-1,1	-1,1	-1,0	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Sosiaaliturvarahastot	2,7	2,1	2,0	2,0	2,0	1,9	1,7	1,4
Julkisen sektorin perusjäämä	-0,7	-1,0	-0,9	0,1	0,4	0,5	0,4	0,3
Julkisyhteisöjen velka (sulautettu, EDP)	53,6	59,0	62,4	63,0	63,5	63,9	64,3	64,6
Valtion velka (budjettitalous)	43,6	48,0	50,6	51,0	51,1	51,3	51,3	51,2
Valtion ja kuntien velka (sulauttamaton, EDP)	56,3	62,0	65,5	66,2	66,6	67,1	67,5	67,7
Kokonaisveroaste, % BKT:sta	44,0	45,2	45,2	45,0	44,9	45,0	45,0	45,1
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % potentiaalisesta tuotannosta	-0,8	-1,0	-1,1	-0,6	-0,5	-0,8	-1,1	-1,2

Taulukko 11. Skenaario Y (ennustettua nopeampi kulutuksen kasvu): julkinen talous

% BKT:sta	2012	e2013	e2014	e2015	e2016	e2017	e2018	e2019
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (ESA95)	-2,2	-2,4	-2,4	-1,5	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Valtio	-3,8	-3,4	-3,3	-2,5	-2,3	-2,1	-1,9	-1,7
Kunnat	-1,1	-1,1	-1,0	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Sosiaaliturvarahastot	2,7	2,1	2,0	1,9	2,0	1,8	1,6	1,4
Julkisen sektorin perusjäämä	-0,7	-1,0	-0,9	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2
Julkisyhteisöjen velka (sulautettu, EDP)	53,6	59,0	62,4	63,2	63,7	64,3	64,7	64,8
Valtion velka (budjettitalous)	43,6	48,0	50,6	51,1	51,3	51,5	51,5	51,2
Valtion ja kuntien velka (sulauttamaton, EDP)	56,3	62,0	65,5	66,3	66,9	67,4	67,8	67,9
Kokonaisveroaste, % BKT:sta	44,0	45,2	45,2	45,1	44,9	44,9	44,9	44,9
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % potentiaalisesta tuotannosta	-0,8	-1,0	-1,1	-0,7	-0,7	-1,0	-1,3	-1,3

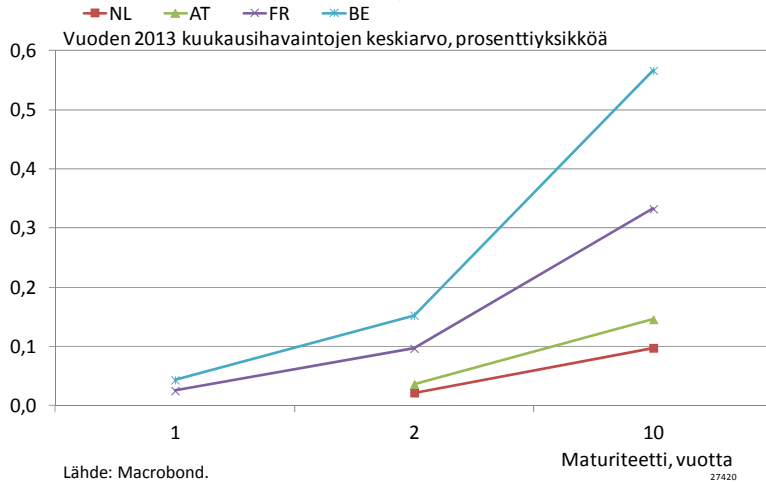
Kuvio 1. Julkisyhteisöjen bruttovelka vuosina 2010–2029

Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

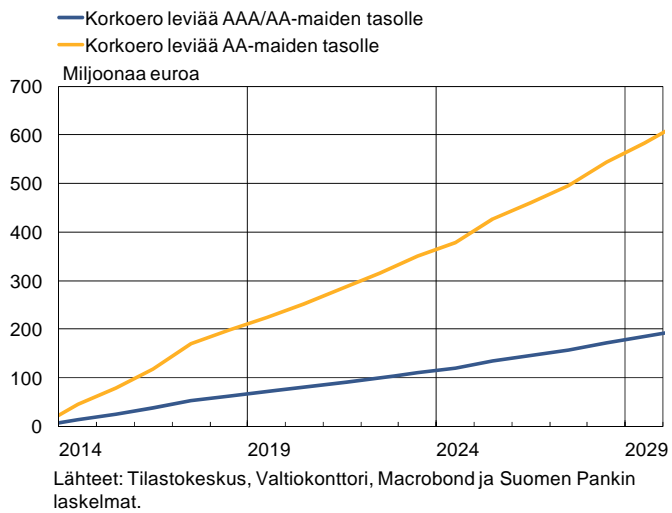
Kuvio 2. Julkisyhteisöjen bruttovelka vuosina 1990–2060

Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Kuvio 3. Valtionlainojen korkojen ero Suomeen nähden

Kuvio 4. Vuotuiset lisäkorkokustannukset

Kuvio 5. Kumulatiiviset lisäkorkokustannukset

